

Aan:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt 'Kavel V Hollandse Kust (Noord)'
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

Utrecht, 26 juli 2018

Betreft: NWEA zienswijze Ontwerp Kavelbesluit V Hollandse Kust (Noord).

Graag maakt de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) gebruik van de geboden gelegenheid om reactie te geven op "Ontwerp Kavelbesluit V Hollandse Kust (Noord)". NWEA is een brancheorganisatie die het merendeel van de op het gebied van windenergie actieve bedrijven verenigt.

4.1.1 Ligging Kavel V

Indiener verzoekt in deze fase omtrent de voorwaarden voor het gebruik binnen de 12 mijlszone (huur/opstal/erfpacht) met het oog op eenvoud en eenduidigheid. Een *level playing field* is noodzakelijk zodat er geen aanvullende verplichtingen uit voortvloeien voor de ontwikkelaar.

Graag vernemen we in hoeverre de RVB daadwerkelijk een grondvergoeding gaat opleggen. Tijdige duidelijkheid is gewenst om een scherpe business case te waarborgen. Anders wordt een risicomarge meegerekend wat voor meerkosten zorgt.

4.1.4 Gebruik

Kavel V overlapt met één actief zandwingsgebied: Q5J. Zandwingsgebied Q5J is een groot gebied in het noorden van het windenergiegebied, dat tot en met 1 januari 2036 vergund is.

Graag toelichting gewenst. Word zandwinning mee genomen in het kader rondom medegebruik en natuurinclusief bouwen? Integrale aanpak en duidelijk proces noodzakelijk.

4.2 Verkaveling

Door een hogere dichtheid (dan bij de vorige kavels) kan de capaciteit van 760 MW behaald worden bij een kleiner ruimte gebruik van de kavel. Dit zal resulteren in een minder goede business case door toename van zogverliezen en afname energieproductie. Een optimale energieproductie kan alleen worden behaald als de beschikbare ruimte in de kavel flexibiliteit biedt zodat de meest optimale plekken gebruikt kunnen worden voor het plaatsen van de windturbines. Daarbij dient namelijk rekening gehouden te worden met bodem gesteldheid, archeologische vondsten, uxo's en gunstige opstelling ten opzichte van de heersende windrichting. Om over voldoende flexibiliteit te beschikken voor een optimaal ontwerp van het windpark is een groter gebied om de 760 MW capaciteit te realiseren nodig in het kavel.

Impact op bestaande windparken; indien in de praktijk blijkt dat het wake effect een significante economische impact heeft op de opbrengsten voor de nabij gelegen bestaande windparken dan zou nadeelcompensatie kunnen worden overwogen.

Indien toch blijkt dat nadeel wordt ondervonden door betrokkenen kan een separaat besluit genomen worden over de vraag of nadeelcompensatie verschuldigd is aan degenen die mogelijk hinder ondervinden van de aangewezen kavels. In die besluiten wordt overeenkomstig de criteria voor nadeelcompensatie getoetst of eventuele schade voorzienbaar was, of sprake is van een bijzondere last en of de last het normale bedrijfsrisico te boven gaat.

Kan het onderscheid tussen regulier/ innovatie in het kaartje van de kavelindeling toegelicht worden?

Er zal geen innovatiekavel zijn, innovatie binnen het reguliere kavel is wel mogelijk. Hoe verhoudt zich dit tot de effecten die zijn beoordeeld in de MER? Welke ruimte krijgt de ontwikkelaar voor het toepassen van innovaties?

6.5 Olie- en gaswinning

Over de twee gasvelden onder kavel V wordt vermeld dat deze velden met een schuine boring bereikt zouden kunnen worden. Schuin boren heeft een effect op de stabiliteit van de bodem en geologie. Daarmee is dit een extra factor om mee te nemen in het ontwerp van het windpark. Het geofysische en geotechnische onderzoek is basis voor het windparkontwerp, tussentijds of achteraf veranderingen van de ondergrond zijn dus een groot risico voor een veilig ontwerp. Voor een bestaand windpark kan daarom schuin boren een enorm risico voor de stabiliteit van de fundering betekenen.

NWEA verzoekt om in de kavelbesluiten aandacht te besteden aan wat de (wederzijdse) effecten en risico's van schuin boren zijn en hoe deze voor de windparken gemitigeerd kunnen worden, ook al valt dit formeel buiten de scope van het MER.

6.7 Luchtvaart

Voor wat betreft de '*flight operational safety assessment*' (FOSA), goed te keuren door de ILT; het aanvragen van een FOSA is afhankelijk van de initiatiefnemer die wil afwijken van de 5 nautische mijl. De goedkeuring wordt verleend aan de helikopter operator om op een locatie met bepaalde naderings- en vertrekprocedures te mogen vliegen. De initiatiefnemer is dan dus de helikopteroperator die zich door plannen van windparkontwikkelaar genoodzaakt ziet aanpassingen door te voeren, na goedkeuring ILT daarvan? Ideaal geval trekken parkontwikkelaar en helikopteroperator hierin gezamenlijk op. Duidelijkheid gewenst om scherpe business case te waarborgen. Anders wordt een risicomarge meegerekend wat voor meerkosten zorgt.

6.10 Kabels en leidingen

Beleed dat deze windenergie (nationaal belang) zo min mogelijk mogen hinderen. In lijn hiermee verzoeken wij in het kavelbesluit op te nemen dat alle gasleidingen in het gebied welke niet meer in gebruik zijn (naar verlaten platforms) in het gebied te verwijderen zodat er een efficiëntere invulling van het gebied met windenergie gerealiseerd kan worden. Daarbij mag de verwijdering geen effect hebben op het budget en/ of constructieschema van de windparkontwikkelaar.

6.11 Scheepvaartveiligheid

De installatie van radar kan grote impact hebben op het ontwerp van een specifieke fundatie. Daarom moet op 'voldoende' tijd vooraf worden afgestemd of hier gebruik van gemaakt wordt.

7.8 Ecologie

NWEA zou graag zien dat bij de mitigerende maatregelen voor vleermuizen de *cut-in windspeed* verlaagd wordt van de huidige 5m/s naar 3-3,5 m/s, daar uit recent onderzoek (WoZep) zou blijken dat het risico voor vleermuizen (populatie effect) gelijk blijft. Verlaging van de *cut-in windspeed* zou uiteraard gunstig zijn voor de energieproductie bij deze lagere windsnelheden.

Verder zou het gezien de belastingen op de windturbine ook gunstig zijn om onder deze *cut-in windspeed* de rotor niet 1 maar 2 RPM te laten draaien. Bij 2 RPM is een zogenaamde 'actieve' vrijloop van de windturbines mogelijk (i.p.v. een 'passieve' vrijloop bij 1 RPM) wat de belasting van de windturbines in deze toestand zou verminderen. Dit geldt voor alle voorschriften waarbij het terugbrengen van de rotorsnelheid momenteel tot 1 rotatie per minuut (vogels, vleermuizen, onderhoud kabels, helikopterverkeer) is opgenomen.

Voorschriften:

2 Windpark en bandbreedten

De nieuwe windturbines komen in de buurt van de momenteel gehanteerde maximale tiphoogte. Voor Siemens is momenteel de grootste offshore windturbine 8MW met 167 m rotor. Voor MHI Vestas is de V164-9.5 MW de huidige grootste machine, nu ook de grootste beschikbaar op de markt. De grootste offshore windturbine, gepland voor levering in 2021, is momenteel de Haliade 12 MW van GE met rotor diameter van 220m en tiphoogte van 250 tot 260m.

<http://www.rechargenews.com/wind/1443296/ge-unveils-market-changing-12mw-offshore-wind-turbine>

Er is een grote kans dat tegen de tijd dat HK V gebouwd gaat worden, windturbines op de markt zijn met een hogere tiphoogte. Gezien het kleine aantal offshore wind turbine fabrikanten hebben de windpark ontwikkelaars deze allemaal in de competitie mee te kunnen nemen. Een vergroting van de maximale tiphoogte is daarom cruciaal. NWEA heeft al eerder gepleit voor meer flexibiliteit en toekomstbestendigheid op dit aspect, echter ons inziens is de reden van de huidige beperking onvoldoende onderbouwd.

4.5 d) *“De vergunninghouder zal de resultaten van zijn **UXO onderzoek** archeologisch laten analyseren volgens de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Waterbodems”.*

Bij de huidige voorbereidingen voor de bouw van het windpark Borssele wordt de data van de UXO onderzoeken en de preconstructie verkenning niet overlegd voor archeologische beoordeling, simpelweg omdat de parkontwikkelaar daar nu niet toe verplicht is. Indien er meer magnetische anomalieën worden gevonden, hetgeen waarschijnlijk is omdat de UXO onderzoeken met een hogere resolutie worden uitgevoerd, dan kan dit tot de beoordeling leiden dat het potentieel archeologische waarde heeft hetgeen tot een hoop uitsluitingszones voor het constructiegebied leiden hetgeen de kosten en de complexiteit verhoogd. In hoeverre is dit aspect meegewogen bij het vaststellen van het huidige voorschrift?

4.6 d) *“Op aanwijzing van de Minister van Economische Zaken of de Kustwacht wordt het windpark geheel of gedeeltelijk **verlicht** in het geval van een reddingsoperatie in of in de directe omgeving van het windpark”. Klop het dus dat alle turbines uitgerust moeten worden met (top/luchtvaart) markerings- en obstakelverlichting? Ook nog met nautische verlichting?*

We zien graag toelichting op het proces voor de reddingsoperatie in een windpark en welke markeringen in het windpark belicht moeten zijn. Bij het uitvoeren van SAR vluchten buiten de daglicht periode wordt er gevlogen met NVG's wat het verlichten van de windturbines juist onwenselijk maakt. Hoe verhoudt zich dit tot dit voorschrift? Verder horen we graag wie die belichting op afstand moet kunnen bedienen en hoe de communicatie tussen de windpark operator en de reddingsoperatie verloopt. Moeten de ID nummers van de wind turbines bijvoorbeeld verlicht worden?

4.6. e) *“De mast, de gondel en de bladen van de windturbines worden uitgevoerd in de kleur lichtgrijs (RAL 7035)”. We begrijpen dat de industrie standard voor turbine kleur RAL 7035 toegepast kan (moet) worden. Echter, volgens de huidige versie van het ILT Informatieblad par 5.c ([Aanduiding offshore windturbines en offshore windparken, Vers. 3.0, 30 september 2016](#)”), kan RAL 7035 alleen gebruikt worden in combinatie met witte knipperende lichten gedurende de daglicht periode. We hebben begrepen dat het ILT informatieblad onder revisie is zodat de kleur RAL7035 toegepast kan worden zonder dit te moeten combineren met wit knipperende waarschuwinglampen.*

4.8. *“Maatregelen ter vergroting van het geschikte habitat voor van nature in de Noordzee voortkomende soorten middels kleine en grote hopen en spleten en (be)vestigingssubstraat”:*

Het hoofdvoorschrift bepaalt het gebruik van een dubbele laag erosie bescherming. Dit is tegenstrijdig aan de huidige industriestandaard van een enkele laag erosie bescherming en zal de LCoE significant verhogen.

Optie a – Wat is de onderbouwing van de gevraagde 20%? In de erosie bescherming die nu toegepast wordt, zijn spleten en hopen te vinden. Nu wordt een specifieke lengte en diepte van de spleten en hopen voorgeschreven. Onze voorkeur gaat uit naar flexibiliteit in de dimensies, en dat de focus wordt gelegd op het verder bestaan van de nieuw gecreëerde biotoop na afloop van de vergunningsperiode.

Optie b1 – Buizen; het gebruik van betonnen buizen in de nabijheid van de monopiles vormt een integriteitsprobleem voor de kabel daar de hydraulische belasting een stuk sterker is nabij de monopile dan op grotere afstand. Betonnen buizen kunnen dus het best zo ver mogelijk van de monopiles geplaatst worden. Het detail ontwerp van de buisgaten zal kostenverhogend werken en lijkt nu te gedetailleerd omschreven.

Optie b2 – Rif bal; deze optie zou beschreven moeten worden zonder specifieke product merknaam Optie b3 – Schelpen en kalkrijk materiaal; deze optie zou ook ruimte moeten bieden aan de plaatsing van materialen in netten, niet enkel *gabions*. Ook zou een vrij uitstrooien van schelpen en kalkrijk materiaal toegestaan moeten kunnen worden.

Indien het monitoren van de effecten van de toegepaste maatregelen wordt opgelegd aan de vergunninghouder dan dient dit duidelijk vermeld te worden in het voorschrift.

Indien gewenst lichten wij bovenstaande graag nog nader toe in een gesprek.

Hoogachtend,

A.J.N. (Hans) Timmers,
Voorzitter Bestuur